

L'ALT EMPORDÀ

Text > JOAN FERRERÓS

Curs de prosa | Es tracta del llibre pòstum de Vicenç Pagès Jordà, editat amb pulcritud pel professor Enric Sullà i Camil·la Massot, filòloga i muller de Pagès, dins la col·lecció «Josep Pla» de la Diputació de Girona. Reuneix els articles que va arribar a publicar en aquesta mateixa REVISTA DE GIRONA —els addictes ja els vam anar llegint— i algun altre que tenia a punt d'estampa. És la continuació dels *Clàssics revisitats* que ja havia publicat a la REVISTA i en llibre, i si la mort no li hagués arribat, tenia previst anar confegint articles i més volums. Seguint el títol, en efecte proposa la millora en l'exercici d'escriure amb l'únic criteri de la qualitat, sense més condicions. Les peces que reuneix van d'escriptors d'origen gironí i els temes són diversíssims: conte i novel·la, no-ficció i autoficció, dietari i periodisme literari... Eva Vázquez ha dedicat un article a *El Punt Avui* a aquest darrer llibre d'en Vicenç, i hi diu: «Per temps que passi, llegir Vicenç Pagès Jordà continua assegurant el contacte amb la bona literatura i una manera tan recta d'entendre-la que sembla que no pugui existir-ne cap altra».

>> Coberta del Curs de prosa, de Vicenç Pagès Jordà.
(FOTO: DIPUTACIÓ DE GIRONA)

Consulta de sexologia | Les demandes terapèutiques que atén la consulta inclouen la disminució del desig, el dolor en la penetració vaginal (disparèunia) i anal (anodisparèunia), la incapacitat per arribar a l'orgasme (anorgàsmia), el vaginisme o el rebuig o aversió sexual. La informació sobre la novetat sanitària inclou l'atenció a totes les persones amb vagina. El doctor Josep Papaseit (com el poeta, però amb una essa) n'és al capdavant i diu que l'important és abordar la sexualitat des d'una perspectiva biopsicosocial —és a dir, des de les tres perspectives—, per ajudar a connectar amb el cos i superar les dificultats per gaudir de les relacions sexuals. Les visites es fan un dia al mes al mòdul de Consultes Externes de l'Hospital de Figueres, en horari de matí. Segurament la demanda deu superar l'oferta.

Baralla amb un «dinosaur» | Les sis del matí d'un dia de Carnestoltes a la Costa Brava nord. Una noia i un policia municipal disfressat de dinosauri estan asseguts dins d'un cotxe (què n'havia fet, de la cua del rèptil de per riure?). Passen cinc joves, dos nois i tres noies. Es produeix alguna forma d'interpel·lació entre el guàrdia i un dels homes de fora que acaba a patacades. L'altre noi els va gravar amb el mòbil i l'enregistrament és al jutjat perquè es van formular denúncies encreuades i dos advocats assisteixen els litigants. Oralment, i després per escrit —la gravació ja dirà si són certs—, es van dedicar les diverses floretes idiomàtiques habituals en aquestes topades: mariconàs, borratxo, et rebento, mocós de merda... (tot això, en català o en castellà?; trobo que hi hauria de constar). Demandes mútues d'indemnització per suposades lesions. El jutge, ai, s'haurà de pronunciar.

EL BAIX EMPORDÀ

Text > PURI ABARCA

Les escoles d'en Torres i Jonama Enguany fa cent anys que les primeres escoles públiques amb local propi de Palafrugell, Mont-ras, Regencós i Pals van ser inaugurades, amb el nom d'Escuelas Nacionales. El seu bene-

>> Alumnes de l'escola de nenes Torres Jonama de Mont-ras, a principis dels anys cinquanta del segle passat. (Foto: FONS FAMÍLIA ABARCA)

factor, Josep Torres i Jonama (1857-1946), industrial surer amb negocis a Palafrugell i als Estats Units, ho havia estat també d'altres edificis de serveis del seu municipi natal i, tot i que no va aconseguir la col·laboració d'altres empresaris per a l'obra benèfica, va assolir els seus propòsits. Les construccions es van fer seguint les idees innovadores d'en Torres i Jonama, a l'estil dels centres de l'època que es bastien als Estats Units. Les quatre escoles es van inaugurar, doncs, al llarg de 1925, i es van convertir en edificis model per a futurs centres educatius. Un cop passada l'època franquista, les escoles van ser anomenades simplement amb el nom d'en Torres Jonama. Milers d'habitants d'aquests quatre municipis han passat per les escoles Torres Jonama, les úniques públiques de gran format fins que, als anys cinquanta i seixanta del segle xx, se'n van construir d'altres, sobretot a Palafrugell. De vegades no donem importància a la trajectòria dels centres escolars; són allà, al seu lloc, i, amb els programes educatius innovadors actuals, pocs s'aturen a pensar que hi va haver uns principis que no van ser fàcils per a l'ensenyament, i que l'evolució al llarg de les diferents èpoques d'un servei tan bàsic ha patit més d'un sotrac. Si guí com vulgui, el centenari d'unes escoles que han fet un camí tan llarg i encara són al peu del canó és una efemèride per celebrar.

Un llegat pesquer preservat | El Museu de la Pesca de Palamós és el dipositari, des de fa uns mesos, d'un llegat documental del sindicat Federació Nacional de las Industrias Pesqueras corresponent als anys 1945, 1946 i 1947, cedit pel pescador Josep Capella, de Cambrils, que es va exiliar a Sant

Nazari de las Avelhanas (al Llenguadoc) durant la Guerra Civil. Ell i molts altres companys de la federació van mantenir l'activitat del sindicat a l'exili. La donació inclou actes de reunions, circulars i informes sobre la situació del sector pesquer en aquell temps, com ara un document sobre la creació i el desenvolupament del Sindicat de la Indústria Pesquera de Palamós. El Museu de la Pesca ha fet inventari dels documents i els ha inclòs en els seus fons, de manera que la informació es pugui consultar i serveixi per a estudis futurs. Les donacions particulars de documentació són molt importants per als arxius, perquè aporten dades i coneixements que es poden introduir en monografies o assajos de temes diversos. Com més donacions es facin als arxius, més poden esdevenir punts de consulta essencials. En aquest cas, la dinàmica del sindicat a l'exili, el que va fer durant aquells anys foscos de dictadura, pot proporcionar dades noves molt valuoses per estudiar l'evolució del sector, i dels diferents entorns i circumstàncies en què els pescadors van desenvolupar la seva professió al llarg del segle xx.

LA Cerdanya

Text i foto > SANDRA ADAM AUGER

El Quadern de Guils de Cerdanya
Cerdanya està d'enhorabona gràcies a la publicació d'un altre volum dels «Quaderns de la Revista de Girona».

>> Presentació del llibre Guils de Cerdanya, dels «Quaderns de la Revista de Girona», al Local Social de Guils, el maig de 2025.

El *Quadern* de Guils de Cerdanya s'afegeix als volums de Puigcerdà (1993), Llívia (2000), La vila nova de Puigcerdà (2015), Bolvir (2022) i La vall del riu Duran (2021).

Núria Casamitjana, acadèmica numerària de la Reial Acadèmia de Farmàcia de Catalunya i apassionada per la història del poble que va veure néixer el seu avi patern, ha estat l'encarregada de dur a terme la recerca. En noranta-cinc pàgines presenta un estat de la qüestió dels aspectes històrics, naturals i socials més rellevants de Guils, i obre una multitud de camps de recerca que ella i altres historiadors ben segur continuaran.

En l'acte de presentació del llibre acompanyaren l'autora l'alcaldeessa del municipi, Yolanda Mendo; Jordi Camps, diputat de Cultura de la Diputació de Girona, i Rosa Maria Gil, directora de la col·lecció. Durant l'acte, Gil celebrà els quaranta anys d'aquesta i anuncià la voluntat d'editar un quadern per a cada un dels municipis cerdans.

Tastet d'incultura | L'octubre de 2020, l'artista Maria Escobet pintà un mural exterior al local de l'Àrea de Joventut del Consell Comarcal de la Cerdanya. Aquest abril, el local s'ha convertit en el Casal Comarcal de la Gent Gran i el mural ha desaparegut sota una capa de pintura.

L'obra es va fer en el marc dels Tastets Culturals i reivindicava el dret de les persones a sentir-se i expressar-se amb llibertat. Escobet dissenyà un mural protagonitzat per un unicorn i una papallona que, mitjançant els colors de la bandera LGTBIQ+ evocaven les diferents orientacions sexuals. Nombrosos triangles esquitxaven el conjunt tot recordant el triangle com a símbol utilitzat als camps de concentració nazis per assenyalar el col·lectiu.

Aquest mural estava en perfecte estat de conservació i una placa n'explicava el significat. En cap cas n'està justificada la desaparició, ja que no hauria tingut cap impacte en el desenvolupament de la nova activitat que s'hi desenvolupa. Destruir aquest mural és una manca de respecte cap a la mateixa obra artística i ignora la lluita dels col·lectius discriminats.

LA GARROTXA

Text > JOAN SALA

Santa Pau ja és el propietari del castell | Després d'anys d'insistència, finalment, el poble de Santa Pau ha aconseguit la propietat del castell situat al cor de la població i ha pagat els tres-cents mil euros que en demanaven després d'una injecció final de cent mil euros per part de la Generalitat, essencials per obtenir el que tant desitjaven. És una construcció amb gairebé deu segles d'història que ha d'acabar sent, entre altres destinacions, un espai de memòria dels deportats als camps nazis, vinculat amb l'Espai Walter Benjamin de Portbou i el MUME de la Jonquera. La població ho considera una fita molt rellevant, ja que finalment s'ha fet realitat després de dècades d'intentar-ho. Fan èmfasi en el fet que des del començament ha estat un projecte nascut des de baix, dels veïns, organitzat per l'Associació Amics de Santa Pau, i que no han defallit fins que han aconseguit l'objectiu de ser els propietaris de la construcció més sobresortint del poble, gràcies a les aportacions de tots plegats. Ara es tanca la campanya de micromecenatge, un recurs molt útil, gràcies a la qual s'han recollit moltes donacions anònimes i també dels empresaris de la zona.

La basílica de Sant Esteve i la coronació de la Mare de Déu del Tura

L'edifici de l'església de Sant Esteve, situat al centre de la població, ara és una basílica menor gràcies a un decret signat pel papa Francesc, que en va reconèixer la importància espiritual i cultural d'aquesta manera. Aquest honor situa el temple com el quart de la Diòcesi de Girona, al costat de la Catedral i Sant Feliu de Girona, i Castelló d'Empúries. La petició la va iniciar a final de l'any 2020 la parròquia i l'Associació Cultural d'Amics de Sant Esteve i del Santuari del Tura, i l'actual bisbe de Girona, fra Octavi, li ha donat l'impuls necessari per esdevenir una realitat. Aquest 2025 també es commemora el 50è aniversari de la coronació canònica de la Mare de Déu del Tura, patrona de la ciutat, i s'ha tornat a posar la rosassa del temple, que no en tenia des que el 1936 la van destruir. El disseny és obra de mossèn Miquel Oliveras, un projecte